

Onderzoek naar actuele ontwikkelingen rondom arbeidsmigranten in Nederland

Onderzoek onder 4.125 Nederlanders door Peil.nl en aanvullende analyse door onderzoeksbureau Bluehub

24 augustus 2020

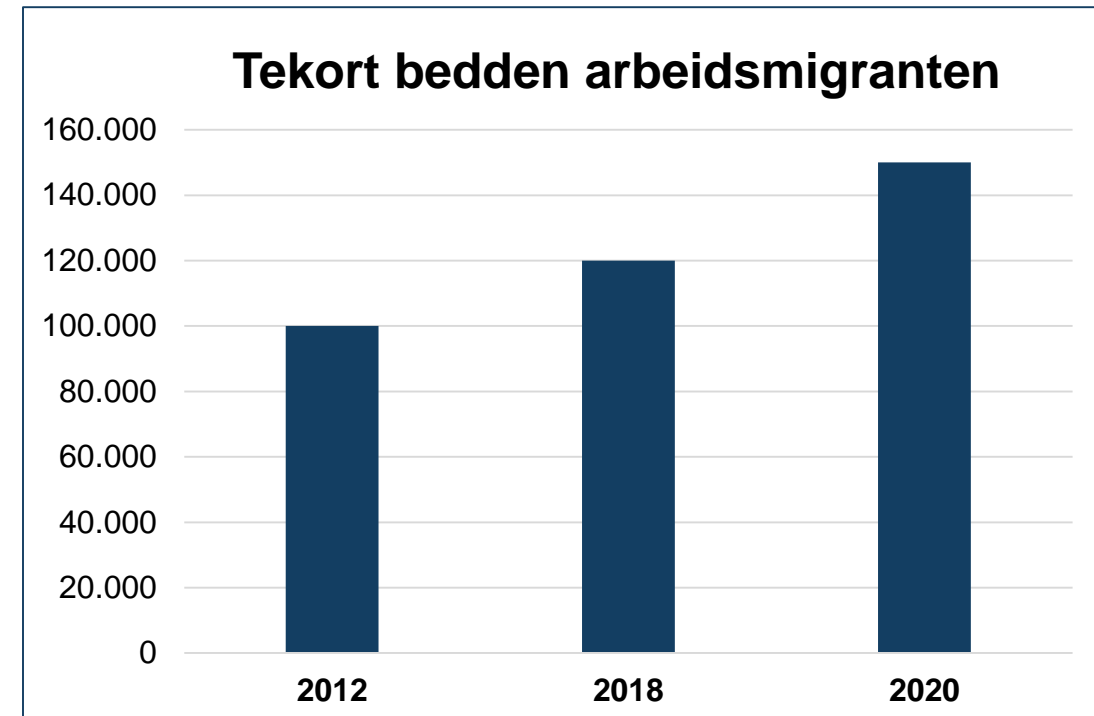

Inhoudsopgave

1. Aanleiding
2. Samenvatting
3. Aanbevelingen
4. Waardering arbeidsmigranten
5. Huisvesting arbeidsmigranten
6. Nederlanders tot 35 jaar positiever
7. Politieke voorkeuren
8. Provinciale verschillen
9. Onderzoeksaanpak

Aanleiding

- De circa **500.000 arbeidsmigranten** in ons land zijn cruciaal om de Nederlandse economie draaiende te houden (Bron: SEO Economisch Onderzoek).
- **Goede huisvesting** is essentieel om deze arbeidsmigranten te huisvesten én te binden.
- Huisvesting arbeidsmigranten blijft echter een **uitdaging**. Er verschijnen vaak mediaberichten over misstanden en slechte huisvesting. De urgentie wordt eveneens onderschreven door het Aanjaagteam Arbeidsmigranten.
- Het huisvestingstekort voor arbeidsmigranten is sinds 2012 **toegenomen** tot 150.000 verblijfsplaatsen (Bron: Expertisecentrum Flexwonen).
- Huisvesters en gemeenten kunnen onvoldoende voorzien in de behoefte aan kwalitatieve en betaalbare **huisvesting**.
- Arbeidsmigranten wonen in toenemende mate in reguliere woningen, waardoor de **druk op de woningmarkt** toeneemt.
- Rijksoverheid erkent de urgentie en stelt **€50 miljoen** beschikbaar om bouw (flexibele) huisvesting aan te jagen.

Bron: Expertisecentrum Flexwonen (2020).

Samenvatting

- 61% Nederlanders vindt arbeidsmigranten **essentieel** voor de **Nederlandse economie**, waarmee de waarde van arbeidsmigranten door steeds meer Nederlanders wordt erkend.
- **44.500 reguliere woningen**, meest goedkope woningen en dus geschikt voor starters, worden door arbeidsmigranten onttrokken aan de reguliere woningmarkt.
- 63% van de Nederlanders vindt het **onwenselijk** dat short stay arbeidsmigranten in reguliere woningen wonen en 38% neemt in haar **stemgedrag** mee wat een politieke partij doet aan huisvesting arbeidsmigranten. Veel Nederlanders vinden de extra druk op de woningmarkt door o.a. arbeidsmigranten zorgelijk.
- **Nederlanders** tot 35 jaar zijn **structureel positiever** over arbeidsmigranten en kritischer op de overheid en haar handelen ten aanzien van huisvesting arbeidsmigranten.
 - 73% van deze groep vindt arbeidsmigranten essentieel voor de Nederlandse economie (55-plussers: 59%).
 - 80% van deze groep roept gemeenten op meer werk te maken van huisvesting arbeidsmigranten (gem. 75%).
 - 80% van deze groep neemt in stemgedrag mee welke politieke partij zijn verantwoordelijkheid neemt in de huisvesting van starters (55-plussers: 55%).
- Inwoners van **Flevoland, Gelderland en Groningen** zijn relatief **positiever** over arbeidsmigranten. In Drenthe, Friesland en Limburg is men relatief minder positief (t.o.v. het landelijk gemiddelde) over arbeidsmigranten.

Aanbevelingen

Huisvesting hoog op (politieke) agenda Nederlanders

- **75%** van de Nederlanders **roept gemeenten op** meer werk te maken van huisvesting voor arbeidsmigranten, om zo het woningtekort tegen te gaan.
- **59%** van de Nederlanders neemt bij de volgende **verkiezingen** in zijn overweging mee welke partij **verantwoordelijkheid neemt** rondom de woningmarkt voor starters. Met betrekking tot de woningmarkt voor arbeidsmigranten ligt dit percentage op **38%**.

Aanbeveling: Huisvestingsbeleid, samenwerking en tijdelijke woningbouw

- Bestuurlijk en ambtelijk meer **aandacht** voor woningmarkt en huisvesting arbeidsmigranten
- Benoem **arbeidsmigranten als prioritaire doelgroep**
- **Overweeg** om met spoed flexibele huisvesting voor short-stay arbeidsmigranten te realiseren
- **Zet** een substantieel deel van de door het Rijk gealloceerde €50 miljoen hiervoor in.
- **Stimuleer samenwerking** tussen overheden, werkgevers en huisvesters
- **(Her)bestemmen** en beschikbaar stellen van grond, locaties en panden
- Focus op **tijdelijke, snel realiseerbare nieuwbouw** of transformatie van bestaande panden

De arbeidsmigrant

Verblijfsduur bepalend voor huisvestingsbehoefte

De ene arbeidsmigrant is de andere niet

Dé arbeidsmigrant bestaat niet. Niet alleen hebben ze diverse nationaliteiten en werken ze in diverse sectoren, ook is er een groot verschil in de verblijfsduur van arbeidsmigranten. Daarom wordt er een onderscheid gemaakt tussen short stay, mid stay en long stay arbeidsmigranten.

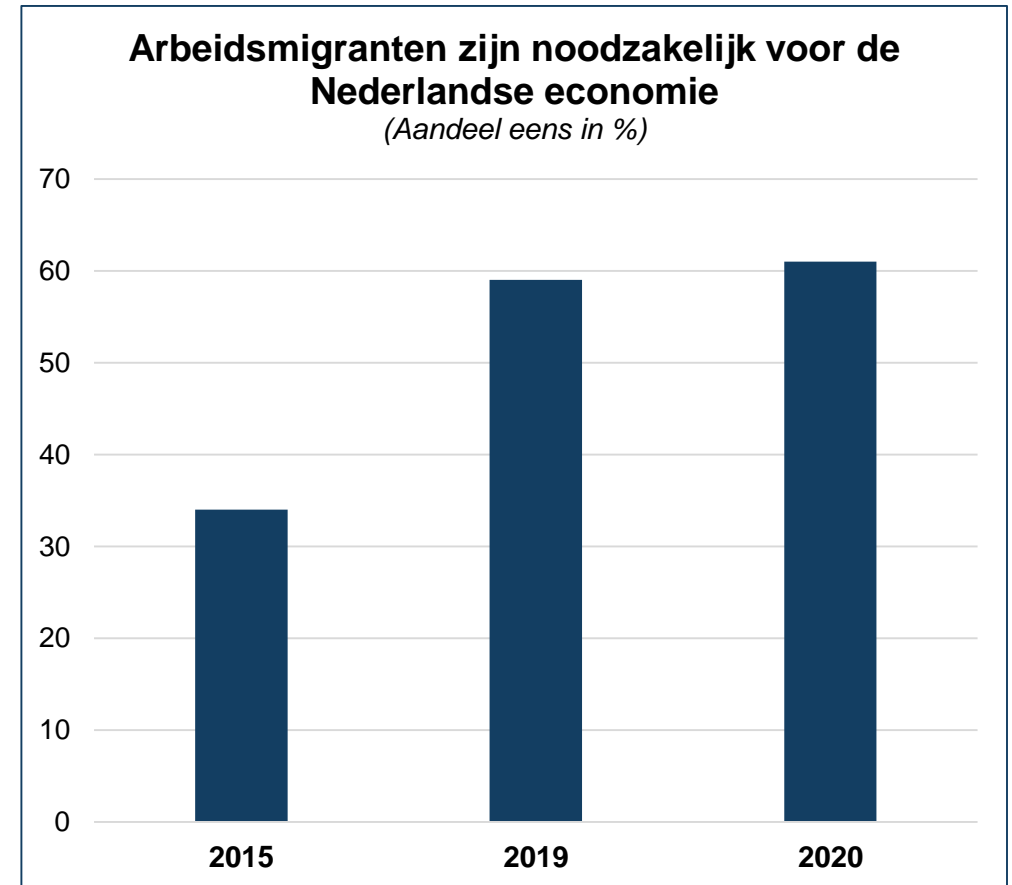
- **Short stay arbeidsmigranten** (verblijf tot 2 jaar)
Deze arbeidsmigranten komen voor de eerste keer of voor een bepaalde, korte periode (bv. seizoenswerk) naar ons land. Zij onderhouden veel contact met hun collega's en zijn niet gericht op integratie.
- **Mid stay arbeidsmigranten** (verblijf van 2 tot 5 jaar)
Deze arbeidsmigranten zijn voormalige short stay arbeidsmigranten die hebben besloten voor langere tijd in Nederland te blijven. Zij laten hun gezin soms overkomen en zoeken dan hun eigen huur-of koopwoning. Deze arbeidsmigranten willen graag integreren in de Nederlandse samenleving.
- **Long stay arbeidsmigranten** (verblijf van 5 jaar of langer)
Deze arbeidsmigranten hebben zich definitief in Nederland gevestigd, hebben hun eigen woning en zijn geïntegreerd in de Nederlandse samenleving.

Waardering arbeidsmigranten

Waarde arbeidsmigranten steeds meer onderkend

Nederlanders hebben een steeds hogere waardering voor arbeidsmigranten.

- 61% van de Nederlanders vindt **arbeidsmigranten essentieel** voor de Nederlandse economie. Hierin is een positieve trend te zien t.o.v. 2015 (34%) en 2019 (59%). Onder Nederlanders tot 35 jaar is dit zelfs 73%.
- 57% van de Nederlanders vindt dat we **dankbaarder mogen zijn** voor de inzet van arbeidsmigranten.
- 12% van de Nederlanders is de afgelopen weken **positiever** gaan denken over arbeidsmigranten, tegenover 10% die negatiever is gaan denken over arbeidsmigranten.
- 24% van de **Nederlanders tot 25 jaar is** de afgelopen weken positiever gaan denken over arbeidsmigranten.

Bron: Markteffect (2015) en Peil.nl (2019 en 2020).

Huisvesting arbeidsmigranten vergroot woningtekort

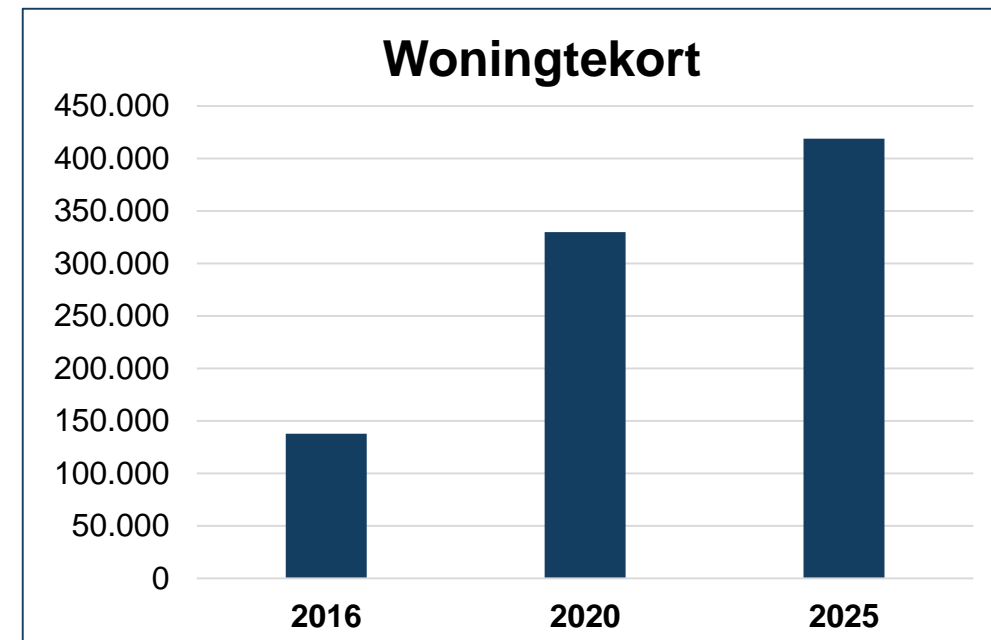
Huisvesting in reguliere woningen niet (altijd) geschikt

Woningtekort blijft verder toenemen

- Het woningtekort is snel opgelopen tot **330.000 woningen** (Bron: Rijksoverheid, Staat van de woningmarkt 2020).
- Dit woningtekort zal bij gelijkblijvend beleid **verder oplopen** tot 419.000 woningen in 2025.
- De Rijksoverheid heeft in mei **€50 miljoen** toegezegd om versneld flexibele huisvesting voor urgent woningzoekenden, zoals arbeidsmigranten, te realiseren.

Door huisvestingstekort voor arbeidsmigranten worden woningen onttrokken aan de reguliere woningmarkt

- Ondanks de **intenties** vanuit het Rijk en gemeenten (sinds 2012) om voldoende kwalitatieve huisvesting voor arbeidsmigranten te realiseren, is het tekort in 2020 opgelopen tot **150.000 verblijfsplaatsen** voor arbeidsmigranten.
- Short stay arbeidsmigranten worden daardoor noodgedwongen in **reguliere woningen** gehuisvest; deze zijn lang niet altijd geschikt.
- De nood is momenteel hoog, omdat er een tekort is aan goede huisvesting voor de lokale bevolking én voor arbeidsmigranten.
- Met het vrijgemaakte budget en het opgerichte '**Aanjaagteam Arbeidsmigranten**' wil de overheid hier werk van maken.

Bron: Rijksoverheid, Staat van de Woningmarkt 2020 (2020).

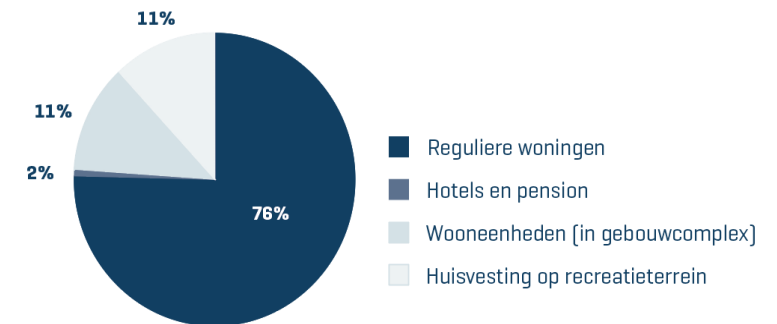
Arbeidsmigranten in reguliere woningen

Nederlanders vinden extra druk woningmarkt zorgelijk

44.500 woningen onttrokken aan woningaanbod

- Volgens Stichting Normering Flexwonen wordt **76%** van alle door SNF-gecertificeerde locaties gevormd door reguliere woningen. Dit komt neer op **8.300 woningen**.
- Uitgaande van de 93.247 door SNF gecertificeerde bedden en 500.000 arbeidsmigranten, worden in totaal **44.500 reguliere woningen**, vaak bedoeld voor starters, bewoond door arbeidsmigranten.

Typen huisvestingslocaties

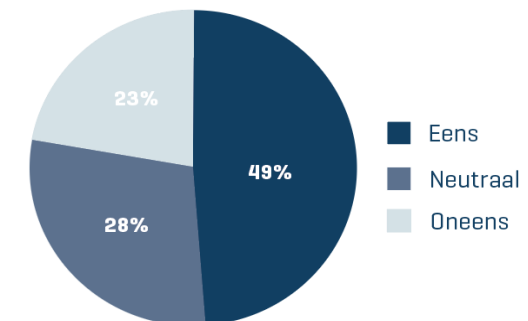

Bron: SNF: Managementrapportage 1 juli 2020 (2020).

Nederlanders bezorgd over huisvestingstrend

- 49% van de Nederlanders is van mening dat arbeidsmigranten in woningen wonen die zijn **bedoeld voor de lokale bevolking** (vaak starters).
- 73% vindt de druk die arbeidsmigranten op de woningmarkt leggen **zorgelijk**
- 63% vindt huizen vol met short stay arbeidsmigranten **onwenselijk**.
- 38% neemt in **stemgedrag** mee welke politieke partij verantwoordelijkheid neemt in huisvesting arbeidsmigranten.

Short stay arbeidsmigranten wonen meestal in woningen die zijn bedoeld voor de lokale bevolking

Bron: Peil.nl (2020).

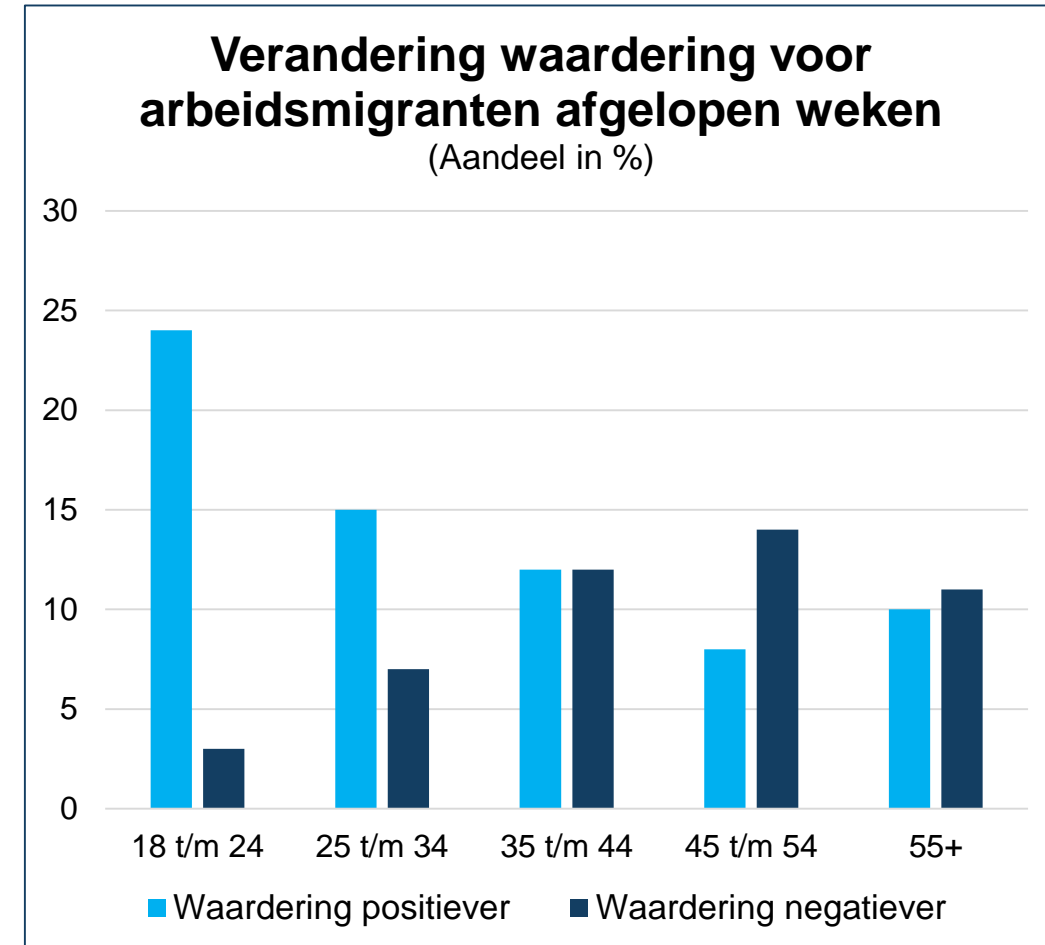
Nederlanders tot 35 jaar positiever 80% roept op tot actief huisvestingsbeleid

Hogere waardering arbeidsmigranten

- 24% van de Nederlanders tot 24 jaar heeft de laatste weken **meer waardering** gekregen voor arbeidsmigranten. Onder 55+ plussers is dit 10%.
- 61% van alle Nederlanders vindt arbeidsmigranten cruciaal voor de **economie**. Nederlanders tot 35 jaar 74%; 55-plussers 59%.
- 70% van de Nederlanders tot 35 vindt dat men **dankbaarder** moet zijn voor arbeidsmigranten. Bij 55-plussers is dat 52%.

Grotere rol gemeenten in huisvesting

- 80% van de Nederlanders tot 35 jaar roept gemeenten op **meer werk** te maken van huisvesting arbeidsmigranten.
- 80% van deze groep neemt in **stemgedrag** mee welke politieke partij verantwoordelijkheid neemt in huisvesting starters (55-plussers: 55%).

Bron: Peil.nl (2020).

Meer waardering arbeidsmigranten onder links

Rechts is kritisch op huisvesting arbeidsmigranten

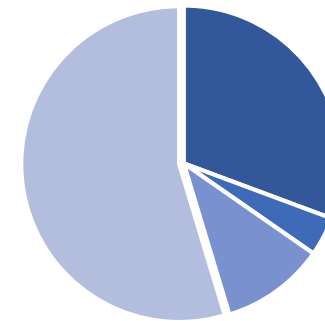
Meer open houding bij linkse politieke voorkeur

- 16% linksgeoriënteerde Nederlanders **waardeert** arbeidsmigranten de laatste tijd positiever; bij rechtsgeoriënteerde Nederlanders is dit 8%.
- 70% van de linksgeoriënteerden vindt arbeidsmigranten **essentieel** voor de economie; bij rechts is dit 50%.
- 75% van de linksgeoriënteerden vindt dat men **dankbaar** moet zijn voor arbeidsmigranten; bij rechts is dit 40%.

Rechts ziet gezinswoning voor arbeidsmigrant niet zitten

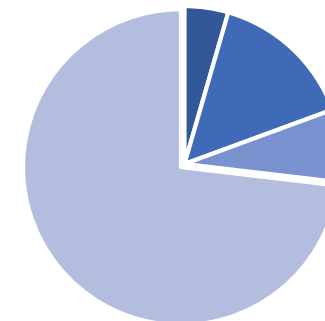
- 79% van de Nederlanders met een rechtse politieke voorkeur vindt gezinswoningen met short stay arbeidsmigranten **onwenselijk** (links: 48%).
- 58% van de rechtsgeoriënteerden stelt dat short stay arbeidsmigranten in **woningen voor de lokale bevolking** wonen. Bij links is dit 32%
- Zowel links (77%) als rechts (75%) roepen gemeenten op tot **meer actie** inzake huisvesting arbeidsmigranten.
- 60% van de rechtsgeoriënteerden heeft een voorkeur voor **grootschalige locaties**. Bij links is dit 31%.

Voorkeur huisvesting – Links

- Keinschalige huisvesting (bv. gezinswoningen) in woonwijken
- Kleinschalige huisvesting (bv. gezinswoningen) aan rand bebouwing
- Grootschalige huisvesting aan de rand van bebouwing
- Grootschalige huisvesting nabij bedrijventerreinen

Voorkeur huisvesting – Rechts

- Keinschalige huisvesting (bv. gezinswoningen) in woonwijken
- Kleinschalige huisvesting (bv. gezinswoningen) aan rand bebouwing
- Grootschalige huisvesting aan de rand van bebouwing
- Grootschalige huisvesting nabij bedrijventerreinen

Provinciale verschillen

Flevoland, Gelderland en Groningen positiever

Grote verschillen tussen provincies

- De algemene tendens is dat men positiever wordt over arbeidsmigranten. Er zijn echter provinciale verschillen.
- Flevoland is de provincie met de **hoogste waardering** in Nederland.
- In Drenthe, Friesland en Limburg is men **relatief minder positief** over arbeidsmigranten en ziet men arbeidsmigranten als minder essentieel voor Nederland.
- **Gelderland en Groningen** zijn het afgelopen jaar **positiever gaan denken** over arbeidsmigranten en behoren samen met Flevoland tot de provincies met de hoogste waardering.
- Noord-Brabant, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland vormen de middenmoot en zijn niet uitgesproken positief of negatief. De waardering is in deze provincies het afgelopen jaar wel toegenomen.

Regio	Waardering voor arbeidsmigranten		Arbeidsmigranten zijn essentieel	We moeten meer dankbaar zijn
	Positiever geworden	Negatiever geworden	Aandeel (helemaal) eens	Aandeel (helemaal) eens
Nederland	12%	10%	61%	57%
Drenthe	5%	23%	42%	48%
Flevoland	22%	5%	71%	69%
Friesland	8%	10%	54%	45%
Gelderland	15%	11%	68%	57%
Groningen	12%	7%	71%	69%
Limburg	11%	16%	59%	49%
Noord-Brabant	12%	10%	68%	57%
Noord-Holland	10%	7%	64%	54%
Overijssel	8%	7%	61%	56%
Utrecht	18%	5%	59%	54%
Zeeland	2%	19%	63%	58%
Zuid-Holland	12%	11%	57%	56%

Bron: Peil.nl (2020).

Provinciale verschillen

Huisvesting is overal een agendapunt

Huisvesting arbeidsmigranten in woonwijken minst wenselijk

- Inwoners van Zeeland (72%), Drenthe (59%) en Friesland (55%) stellen dat arbeidsmigranten wonen in woningen bedoeld voor de **lokale bevolking**.
- Drenthe (80%), Friesland (78%), Overijssel (68%) en Gelderland (67%) stellen het vaakst dat **arbeidsmigranten in woonwijken onwenselijk** zijn.
- Inwoners van Noord-Brabant, Gelderland (beiden 55%), Limburg (51%) en Zuid-Holland (50%) vinden dat short stay arbeidsmigranten beter bij elkaar kunnen wonen in **grootschalige huisvesting** aan de rand van bebouwing.

Oproep gemeenten om actief huisvestingsbeleid arbeidsmigranten wordt landelijk gedragen

- In **Flevoland** (86%), **Drenthe en Limburg** (81%) roepen inwoners gemeenten het vaakst op om meer actief beleid rondom de huisvesting van arbeidsmigranten. Landelijk gemiddelde: 75%.
- 59% van de Nederlanders neemt bij volgende verkiezingen in **stemgedrag** mee welke politieke partij zijn verantwoordelijkheid neemt m.b.t. de **woningmarkt voor starters**.
- **Inwoners van Noord-Holland (65%) en Utrecht (64%)** wegen huisvestingsbeleid het sterkst mee in hun **stemgedrag**.

Provinciale verschillen

Vraag	Aandeel	Nederland	Drenthe	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord-Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland
Arbeidsmigranten wonen meestal in woningen die zijn bedoeld voor de lokale bevolking	Eens	49%	59%	40%	55%	45%	35%	52%	53%	49%	51%	49%	72%	46%
	Oneens	23%	16%	30%	9%	30%	23%	20%	22%	23%	21%	25%	16%	25%
Een huis vol met arbeidsmigranten in een woonwijk is onwenselijk	Eens	63%	80%	58%	78%	67%	57%	63%	65%	60%	68%	58%	54%	63%
	Oneens	19%	5%	21%	8%	16%	24%	18%	20%	22%	11%	25%	31%	17%
Arbeidsmigranten kunnen beter bij elkaar wonen in grootschalige locaties aan de rand van bebouwing	Eens	50%	40%	49%	51%	55%	52%	46%	56%	51%	45%	47%	33%	50%
	Oneens	27%	18%	36%	31%	24%	23%	30%	22%	28%	27%	34%	25%	26%
Gemeenten moeten meer doen aan huisvesting arbeidsmigranten om woningtekort onder starters tegen te gaan	Eens	75%	83%	86%	79%	72%	70%	83%	76%	75%	76%	75%	74%	72%
	Oneens	12%	5%	5%	13%	8%	10%	12%	13%	9%	19%	9%	15%	13%
In mijn overwegingen om te stemmen op een politieke partij, weeg ik mee welke partij verantwoordelijkheid neemt m.b.t. woningmarkt starters	Eens	59%	47%	55%	61%	57%	63%	51%	55%	65%	53%	64%	34%	59%
	Oneens	16%	24%	14%	10%	18%	15%	19%	18%	12%	19%	18%	19%	14%

Noot: Aandeel neutraal is weggelaten.
Bron: Peil.nl (2020).

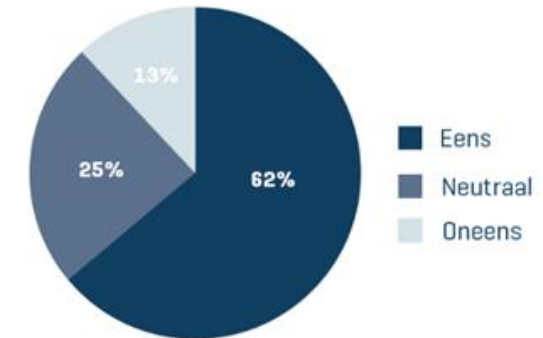
Oplossingsrichtingen

Grootschalige huisvesting en actief beleid

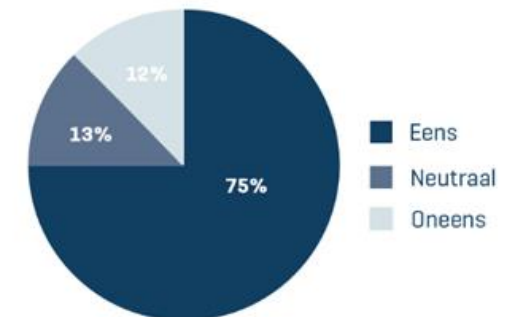
Nederlanders vinden grootschalige huisvesting nabij bedrijventerreinen of aan de rand van een dorp of stad de beste huisvestingsoplossing.

- 50% vindt dat arbeidsmigranten **beter bij elkaar** kunnen wonen in grootschalige locaties aan de rand van de bebouwing.
- 62% van de respondenten stelt dat door nieuwe huisvesting voor arbeidsmigranten te realiseren er **meer huizen beschikbaar** komen voor de **lokale bevolking**.
- 75% van de Nederlanders roept **gemeenten** op hier **actief werk** van te maken.

Hoe meer woonlocaties er komen voor arbeidsmigranten, hoe meer reguliere huizen er beschikbaar zijn voor onze eigenbevolking

Gemeenten moeten meer doen aan huisvesting voor arbeidsmigranten om het woningtekort onder starters tegen te gaan

Onderzoeksaanpak

Hoofdvraag:

Wat is de impact van arbeidsmigranten op de Nederlandse woningmarkt, hoe ervaren Nederlanders deze druk en welke oplossingsrichtingen zijn er?

- Begin augustus 2020 hebben 4.125 Nederlanders deelgenomen aan een onderzoek, uitgevoerd door Peil.nl.
- De uitkomsten zijn geanalyseerd door onderzoeksbureau Bluehub.
- Waar mogelijk zijn er vergelijkingen getrokken met eerdere onderzoeken.

Arbeidsmigranten in Nederland

Internationaal arbeidsbemiddelaar OTTO Work Force en huisvester KAFRA Housing laten periodiek onderzoek doen naar actuele thema's rondom arbeidsmigranten in Nederland.

- Dec 2012: arbeidsmigranten in relatie tot de vergrijzing in Nederland (Markteffect)
- Dec 2015: toegevoegde waarde arbeidsmigranten voor Nederland (Markteffect)
- Dec 2019: mening over arbeidsmigranten in Nederland (Markteffect: 1.003 respondenten en Peil.nl: 2.362 respondenten)
- Apr 2020: (tussentijds ivm corona): impact van corona op arbeidsmigratie (Peil.nl: 1.596 respondenten).
- Aug 2020: huisvesting arbeidsmigranten in Nederland (Peil.nl: 4.125 respondenten)

OTTO Work Force en KAFRA Housing ambiëren deze onderzoeken halfjaarlijks uit te voeren.